§ 105
Eläinperäisten elintarvikkeiden ensisaapumisvalvonta Helsingissä vuonna 2012

HEL 2013-002733 T 11 02 00

Päätös

Ympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi selvityksen eläinperäisten elintarvikkeiden ensisaapumisvalvonnasta vuonna 2012.

Esittelijä

v.a. ympäristöterveyspäällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Heidi Öjst, valvontaeläinlääkäri, puhelin: +358 9 310 31598
heidi.ojst(a)hel.fi

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Ympäristöterveysyksikkö	Esitysteksti
Elintarviketurvallisuusvirasto	Esitysteksti

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättänee merkitä tiedoksi selvityksen eläinperäisten elintarvikkeiden ensisaapumisvalvonnasta vuonna 2012.

Esittelijä

Ensisaapumisvalvonnan tarkoituksena on turvata toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen tuotavien eläinperäisten elintarvikkeiden laatu ja estää eläintautien leviäminen näiden elintarvikkeiden välityksellä. Ensisaapumisvalvonta koskee myös kolmansista maista tuotavia eläinperäisiä elintarvikkeita, mikäli ne on otettu ensin vastaan jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira hankkii ostopalveluna ympäristökeskukselta Helsingin alueella toimivien ensisaapumistoimijoiden tarkastukset. Ensisaapumisvalvonta toteutetaan Eviran ensisaapumisvalvontasuunnitelman ja ohjeiden mukaisesti. Ensisaapumistoimijoiden valvontaa Helsingissä toteuttaa ympäristökeskuksen ympäristöterveysyksikön elintarvikevalvonnan vastuualue.

Ensisaapumisvalvontaa koskeva lainsäädäntö ja ohjeistus

Ensisaapumisvalvonta perustuu EU-komission Suomelle ja Ruotsille myöntämiin (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 853/2004 eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä) salmonellaa koskeviin erityistakuihin. Suomeen muista EU-maista tuotava naudan, sian, kanan, kalkkunan, helmikanan, ankan tai hanhen liha on oltava salmonellasta vapaata. Salmonellavapauden todistamiseksi Suomeen lähetettävät lihaerät on tutkittava salmonellan varalta lähettävässä laitoksessa jo ennen Suomeen toimittamista. Elintarvikelaissa ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa ensisaapumistoiminnasta täsmennetään ensisaapumistoimintaa koskevia velvoitteita.

Ensisaapumispaikalla tarkoitetaan Suomessa sijaitsevaa elintarvikehuoneistoa, jossa ensimmäisenä otetaan vastaan Euroopan unionin toisesta jäsenvaltiosta Suomeen toimitettavia eläimistä saatavia elintarvikkeita kuten kalastus-, maito- ja lihatuotteita. Ensisaapumispaikka voi olla esimerkiksi varasto, lihalaitos tai myymälä. Ensisaapumistoimijalla puolestaan tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tuo tai välittää eläimistä saatavia elintarvikkeita Euroopan unionin toisesta jäsenvaltiosta Suomeen.

Ensisaapumistoimintaa koskevat velvoitteet kohdistuvat ensisaapumistoimijoihin. Ensisaapumistoimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus ennen ensisaapumistoiminnan aloittamista, toiminnan olennaista muuttamista sekä ennen toiminnan lopettamista Eviraan, joka ylläpitää rekisteriä ensisaapumistoimijoista.

Ensisaapumistoimijalla on oltava omavalvontasuunnitelma sekä heidän tulee ottaa elintarvikkeista omavalvontanäytteitä. Lisäksi ensisaapumistoimijoiden on ilmoitettava kaikki tuomansa eläinperäiset elintarvike-erät kuukausittain Eviralle, joka lähettää tiedot edelleen paikalliselle ensisaapumisvalvontaviranomaiselle käytännön valvontaa varten.

Ensisaapumisvalvonta Helsingissä

Helsingissä toimi Eviran ensisaapumisrekisterin mukaan vuonna 2012 noin 100 ensisaapumistoimijaa. Toimijoiden kokonaismäärä on pysynyt lähes samana viime vuosina, mutta toimijoiden vaihtuvuus oli aiempien vuosien tapaan melko suurta.

Maahantuotujen elintarvike-erien säädöstenmukaisuutta ja mikrobiologista laatua valvottiin suunnitelmallisilla tarkastuksilla. Tarkastukset suoritettiin Eviran toimittaman valvontasuunnitelman mukaisesti. Tarkastusten yhteydessä otettiin näytteitä Eviran ohjeistuksen mukaisesti raa´asta salmonellaerityistakuiden piiriin kuuluvasta lihasta.

Suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin valvontajaksolla yhteensä 50 (vuonna 2011 86 tarkastusta). Lisäksi tehtiin neljä uusintatarkastusta kohteisiin, joissa oli havaittu epäkohtia aiemmalla tarkastuskäynnillä. Mikrobiologisia näytteitä otettiin valvontajaksolla yhteensä 11 erästä. Helsingin kaupunki on saanut ensisaapumisvalvonnasta Eviralta tuloja vuonna 2012 yhteensä 13 409 € (vuonna 2011 17 440 €).

Evira esitti suunnitelmallisten ensisaapumisvalvontatarkastuksien määräksi Helsingin alueelle vuoden 2012 alussa 78 tarkastusta (vuonna 2011 114 tarkastusta). Evira toimitti vuoden kuluessa kaksi päivitettyä valvontasuunnitelmaa. Ensisaapumisvalvontasuunnitelmaa on päivitetty myös loppuvuoden aikana useamman kerran vastaamaan muutoksia ensisaapumistoimijoiden määrässä ja toiminnan luonteessa. Syitä siihen, minkä vuoksi alkuperäisen valvontasuunnitelman tarkastusmäärään ei päästä, ovat muun muassa kohteen ensisaapumistoiminnan loppuminen tai siirtyminen naapurikuntaan. Lisäksi yksittäiseltä kohteelta Evira on vähentänyt riskinarvioinnin perusteella tarkastuksia kesken valvontajakson. Tarkastukset tehtiin Eviran valvontasuunnitelman mukaisesti yhtä kohdetta lukuun ottamatta kaikkiin sellaisiin suunniteltuihin kohteisiin, joilla oli ensisaapumistoimintaa vuonna 2012. Yhden kohteen tarkastus siirtyi alkuvuodelle 2013 ulkopaikkakuntalaisen toimijan aikataulujen vuoksi.

Tarkastuksissa havaitut yleisimmät epäkohdat olivat kuukausi-ilmoitusten tekemättä jättäminen Eviraan, puutteet eriä koskevassa kirjanpidossa sekä omavalvontanäytteenoton laiminlyönti. Vuonna 2012 hylättiin yhteensä kolme lihaerää asiakirjapuutteiden vuoksi. Yksi siipikarjanlihaerä hylättiin siinä viranomaisvalvonnassa todettujen salmonellabakteerien johdosta.

Esittelijä

v.a. ympäristöterveyspäällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Heidi Öjst, valvontaeläinlääkäri, puhelin: +358 9 310 31598
heidi.ojst(a)hel.fi

Otteet

Ote	**Otteen liitteet**
Ympäristöterveysyksikkö	Esitysteksti
Elintarviketurvallisuusvirasto	Esitysteksti